

Iepazīsties! LOB biedri un viņu putnustāsti

KITIJA BALCARE,
kitija@lob.lv

Turpinot videostāstu ciklu "Putnustāsti. Personība", no vairāk nekā 800 biedru kuplā pulka aicinām tuvplānā iepazīt dažus LOB biedrus un viņu putnošanas paradumus.

Putnošana – pārsteigums un miers

LOB biedriem – skolotājai **Agnesei Gailei** un mērniekam **Mārtiņam Platacim** – putnošana ir iespēja ikdienā piedzīvot pārsteigumu un reizumis arī rast mieru, piemēram, vērojot, kā mostas rīts.

Agnese, LOB biedre kopš 2007. gada, pašreiz ir arī LOB Cēsu vietējās grupas organizatoriskā vadītāja un stāsta par gandarījumu, kāds rodas, palīdzot citiem izzināt putnu pasauli: "Ir liels prieks redzēt, kad kāds kaut ko iegūst. Kaut vai saprot, ka tā ir žubītes balss, lai arī tikai tajā konkrētajā minūtē. Redzu, ka interese par putniem ir, tikai reizēm tā cilvēkos jāpamodina."

Abi aktīvi darbojas LOB Cēsu vietējā grupā un ikdienā meklē praktiskus risinājumus, kā mierpilni sadzīvot putnam un cilvēkam, piemēram, kā savā namā zem viena jumta sadzīvot ar čurkstēm un kāpēc ir vērts izplaut pļavā taciņas.

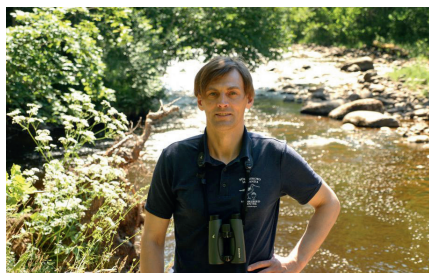
Dokumentēt, ko redzi

Par putniem un to harismu, kura pieprasa no putnu vērotāja arī izma-

nību, stāsta **Andris Klepers**, tūrisma speciālists un Vidzemes Augstskolas asociētais profesors, kurš LOB biedru rindās ir jau gandrīz 30 gadu. Kāds ir labs putnotājs, Andraprāt? Pirmkārt, svarīgi ir gribēt zināt vairāk, jo arī putnošana ir sava veida mūžizglītošanās. Otrkārt, ir svarīgi spēt ieraudzīt un atpazīt putnu ne tikai pie raktāmgalda, bet arī dabā. Treškārt, labs putnotājs ir tas, kurš arī dokumentē to, ko viņš redz, turklāt ne tikai savā kladē, bet arī portālā Dabasdati.lv.

Andris atceras pirmo sugu, ko noteica toreiz vēl no noteicēja ar melnbaltām lappusēm: "Tas bija pelēkais mušķērājs, kurš bija ielaidies ķirsi." Ieraksts par šo putnu toreiz bija arī pirmais Andra dabas kolekcijā, kuru veidot putnu vērotājs sācis jau deviņu gadu vecumā un kurā pašreiz ir ietvertas 303 putnu sugas, kas novērotas tepat Latvijā. Turklāt katra šī novērojuma pamatā ir kāds stāsts, piedzīvojums.

"Ja kādreiz vecumdienās saņemšu uzaicinājumu piedalīties 2060.–2064. gada ligzdojošo putnu atlanta datu vākšanā, es noteikti būšu gatavs doties. Varbūt tik entuziastiski vairs nelīdīšu uz vēdera pa purvu, neizvēlēšos grūtākās vietas, neatpazīšu zeltgalvīša saucienu, jo dzirde to vairs netvers, bet es varu dot savu "piesesumu" arī lielā vecumā, jo kaislība putnot, manuprāt, tikai pieņemas spēkā," spriež Andris.

Izprast putna lomu dabā

Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes studente **Elza Zacmane** ir LOB biedre kopš 2015. gada. Viņas patika būt dabā ar katru gadu ved aizvien dziļāk putnu pētniecībā. Pašreiz viņa strādā LU Bioloģijas institūtā un piedalās mājas strazdu pētījumos, uz putniem lūkojoties jau ar pētnieka acīm, kā arī gredzeno putnus Papē un nodarbojas ar orientēšanās sportu.

Ciešāka pētnieciska interese par putniem Elzai radusies pēc nometnes "Gribu būt ornitologs", kā arī apmeklējot ornitoloģijas pulciņu pie Pētera Dakņa. Tagad brīvajā laikā Elza pati ir Rīgas Dabaszinību skolas interešu izglītības skolotāja un vada ornitoloģijas pulciņu bērniem no 1. līdz 7. klasei. Pulciņš ir lieliska iespēja iepazīt domubiedrus, ar kuriem turpmāk var arī doties dabā. Savukārt jau vecākiem putnu interesentiem Elza iesaka iesaistīties kādā no LOB vietējām grupām, jo tā ir iespēja satikt vienuviet gan pētniekus, gan putnu vērotājus.

Elza iesaka regulāri mācīties ne tikai atpazīt putnu sugas, bet arī to lomu un dzīvi dabā, kaut vai dodoties vismaz reizi nedēļā dabā. Vēl Elza rosina sekot līdz dabas novērojumu portāla Dabasdati.lv interesantākajiem novērojumiem, cenšoties izprast to neparastumu.

Foto: Edgars Dzenis

Pēc retumiem jādodas dabā

“Gribi ieraudzīt retumu, dodies biežāk dabā, īpaši no rītiem,” ir pārliecināts **Edgars Laucis**, kurš nāk no Bauskas, ikdienā ir tiesu medicīnas eksperts un psihiatrs. LOB biedrs Edgars ir jau kopš 2006. gada, brīvajā laikā aizvien nododoties putnu vērošanai.

Putnu iepazīšana Edgaru saistījusi jau kopš bērnības, bet līdz ar biežāku putnu vērošanu, gan dodoties uz noteiktām vietām, gan tepat pilsētā, mostas arī interese par citu dzīvo dabu, piemēram, par tauriņiem un to atpazīšanu dabā. Starp aizraujošākajiem novērojumiem Bauskā Edgars piemin ūdensstrazdus, kurus izdodas redzēt Mēmeles krastos.

Piedzīvot gadalaiku maiņu

“Putnu vērošana ir labs veids, kā dzīvot līdzīgi gadalaikiem un sezonālām pārmaiņām dabā. Tā ir nodarbe bez ierobežojumiem. To var darīt ikviens jebkurā diennakts laikā un vietā. Pat esot mājās, raugoties pa logu, ja tur ir barotava,” uzsver **Ēriks Dreibants**, kurš kopš 1989. gada ir LOB biedrs, bet ikdienā ir pavārs un saimnieks Pavāru mājai Līgatnē. Ar putnu vērošanu aizrāvis jau no agras jaunības, pievienojoties ornitoloģijas pulciņam. Tas ļāvis ne vien redzēt putnus tuvplānā, bet arī rāpties kokos, doties pārgājienos ar

nakšņošanu brezenta teltīs un vatētu segu guļammaisos un piedzīvot citas aizraujošas lietas dabā.

“Nekad nebiju domājis, ka būšu pavārs. Biju pārliecināts, ka mana nodarbošanās būs saistīta ar bioloģiju, tomēr tā nenotika. Pēc armijas 90. gados sāku piestrādāt virtuvē, sākumā par kartupeļu mizotāju, un tā tas turpināja attīstīties. Kādā brīdī sapratu, ka kulinārija ir ļoti saistīta ar bioloģiju. Kad atklāju šo saikni, sāku pavisam citādi skatīties uz pavārmākslu, izzinot caur to gan bioloģiju, gan ģeogrāfiju. Vienlaikus līdzās vienmēr ir bijusi arī putnu vērošana. No rīta devos vērot putnus, bet pēc tam jau uz darbu,” stāsta Ēriks, piebilstot, ka līdz ar Līgatnes Pavāru mājas radīšanu tagad var klausīties putnus, arī būdams darbā. Ir svarīgi pamanīt, ka putni ir visur, pat Vecrīgas ielās.

Tuvoties dabai zīmējot

Māksliniece, pēc profesijas ekonomiste, **Daira Januša** aizraujas ne tikai ar putnu vērošanu, bet arī ar to gleznošanu akvareļu tehnikā. Viņa ir LOB biedre kopš 2021. gada. Togad, neskatoties uz pašreizējo mājvieta ārvalstīs, pēc dalības zīmējumu konkursā “Gada putns” izlēmusi pievienoties LOB biedru pulkam un atbalstīt organizācijas darbību Latvijā.

Daira ir aktīva LOB zīmējumu konkursa “Gada putns” dalībniece: 2020. gadā viņa ieguva 3. vietu par savu zivju dzeniņa zīmējumu, savukārt šogad – 2. vietu par svīres lidojumu virs pilsētas.

Stundām vērot putnus un to uzvedību Daira mēdz jau kopš bēr-

nības. Pašreiz viņa dzīvo Šveicē, vēro putnus savu māju apkaimē un pārgājienos dabā, kā arī putnu vērošanu papildina ar to zīmēšanu, kas pārtop par mirkli radošas meditatīvas ikdienas ritmos. Pēdējā laikā jauna Dairas aizraušanās ir putnu balsu atpazīšana. Daira iesaka putnus ne tikai novērot, bet arī pamēģināt tos uzzīmēt, jo tas palīdzot tuvoties dabai, vienlaikus radot izpratni par šo dabas “lidzbiedru” klātbūtni.

Dairas Janušas zīmējums “Gada putns” konkursā 2022. gadā ieguva 2. vietu.

Summary

Get to know each other! LOB members share their birding stories /Kitija Balcare/ Continuing the series of videostories ‘Bird stories. Personality’, the article provides an insight into birding habits and gives close-ups of some of the more than 800 LOB members. The videostories are part of the project implemented with the support of the Active Citizens Fund.

Par videostāstu ciklu “Putnustāsti. Personība”

Videostāstu cikls “Putnustāsti. Personība” top, pateicoties projektam “Latvijas Ornitoloģijas biedrības interešu pārstāvība un sabiedrības iesaiste”, ko finansē Islande, Lihtenšteina un Norvēģija ar Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas grantu programmu “Aktīvo iedzīvotāju fonds”.

Projektā Latvijas Ornitoloģijas biedrība ne tikai gatavo videostāstu ciklu par LOB pieredzi pilsoniskajās aktivitātēs un dabai draudzīgā rīcībā, mudinot arī pārējo sabiedrību iesaistīties pilsoniskās aktivitātēs un lēmumu pieņemšanas procesos, bet arī darbojas sugu un biotopu aizsardzības un dabas resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomās, iesaistoties darba grupās, veic politikas plānošanas dokumentu izvērtējumu, sniedz atzinumus par organizācijas darbības jomām atbilstošajiem normatīvo aktu projektiem.

Projekts norisinās no 2020. gada septembra līdz 2023. gada decembrim.

Iceland
Liechtenstein
Norway
Active citizens fund

Videostāstu cikls “Putnustāsti. Personība” skatāms LOB Youtube kontā: ej.uz/putnustasti.

